

כד באייר תשפ"ב, 25.5.2022

גיליון מס' 804

פרשת במדבר

ללמוד כדי לחיות חיים של משמעות

מאת הרב עקיבא צוקרמן, עין הנצי"ב

לראות ילד לומד לעמוד וללכת זה לראות נס. ילד לומד בחודשים הראשונים בחייו כל כך הרבה דברים- לזחול, להחזיק חפצים, לאכול, ללכת ולדבר. את כל הכישורים הללו הוא לומד בלי מורה, בלי אמצעים דידקטיים, ובלי שיעורי-בית או מבחנים כמובן. הלמידה הזו מתרחשת בצורה טבעית. אחרי שנופלים בפעם הראשונה ובשניה, מצליחים בפעם השלישית. תינוק לא יודע את כללי הלשון, או את שמות השרירים המשמשים להליכה, הוא לא לומד את הכללים, הוא פשוט לומד לעשות ולחיות את זה.

"וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת אֶהְרֹן וּמִשֶׁה בְּיוֹם דִּבְרָה ה' אֶת מִשֶׁה בְּהַר סִינַי" (ג,א). חז"ל עומדים על ההבדל בין הכותרת לתוכן. בכותרת- תולדות אהרן ומשה. בתוכן- מופיעים רק ילדי אהרן. חכמים מסבירים שבני אהרן נחשבים חלק מתולדות משה בגלל שהוא לימד אותם תורה: "בְּיוֹם דִּבְרָה ה' אֶת מִשֶׁה בְּהַר סִינַי". ולומדים מכאן שכל המלמד את בן חברו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו.

כשחושבים על זה קצת, זה לא כל כך מסתדר. משה רבינו לימד תורה לא רק את בני אהרן, אלא כל עם ישראל. משה הוא נותן התורה. למה דווקא בני אהרן נחשבים כמו הילדים שלו?

הנצי"ב מוולוז'ין שם לב לביטוי מיוחד. הביטוי המקובל כשמשה מקבל פרשה חדשה בתורה הוא: "וַיִּדְבֹר ה' אֶל מִשֶׁה לֵאמֹר". ואילו כאן נאמר: "דִּבְרָה ה' אֶת מִשֶׁה". כשה' מדבר אֶל משה, משה הוא פסיבי לחלוטין, שומע, לומד, ומלמד את שקיבל הלאה לכל ישראל. אבל כשה' מדבר אֶת משה, כלומר עם משה, זהו דו-שיח שמשה שותף בו. "אֶל משה" זוהי תורה שבכתב, פרשיה מסוימת, מילים מסוימות שמשה צריך ללמוד, וללמד אחר כך את בני ישראל כמו מורה שמלמד תלמידים. "אֶת משה" זוהי תורה שבעל פה. תורה שבעל פה איננה מוגדרת במילים מסוימות, ולא לומדים אותה בכלים דידקטיים, לומדים אותה כמו שילד לומד ללכת ולדבר, פשוט מדברים אותה. חיים אותה. היא לא כתובה בספרים, היא כתובה על ליבותיהם של ישראל. בימי משה התורה שבעל פה עדיין לא התפשטה בעם ישראל. משה לימד, אבל לא הרבה. מי שזכה ללמוד ממנו, או יותר נכון איתו, בצורה משמעותית, היו בני אהרן. על לימוד תורה מהסוג הזה, שלומדים כמו שתינוק לומד מהוריו לדבר, לא כמו שתלמיד לומד ממורה, נאמר: "כל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו".

התורה שבעל פה בגלות הצטמצמה בד' אמות של הלכה. לדור שלנו, לאלו שחיים בארץ ישראל, ניתנה ההזדמנות לחיות חיי תורה וקדושה בכל מרחבי החיים. לחוש את אדמת ארץ ישראל, להתחבט בדרך הנכונה לשמור שמיטה ולקיים את המצוות התלויות בארץ, לעבוד ברפואה, הנדסה וחינוך. לפתח את ארץ ישראל, בניינה וכלכלתה. לחיות חיים מלאים, שיונקים מהשורשים העמוקים של עם ישראל ותורתו. לעבוד את ה' בשמחה. להיות בניו של

משה, ולא רק תלמידיו. לחיות את התורה, ולא רק ללמוד את התיאוריה שלה. זו הזדמנות גדולה, שיש בה גם קריאה לחיים של משמעות, לקביעת עיתים לתורה, לחיי תורה ומצוות, לחינוך ליראת שמים, לחיים של התרוממות רוח. לא מתוך התנתקות מהעולם, אלא מתוך חיבור. חיים של תורת ארץ ישראל.

הרב עקיבא צוקרמן, נשוי לעטרת – מעצבת פנים ובעלת עגלת קפה. אבא לטוביה (8) זהר-חנה (6) ואברהם (3). גדל בכפר הרא"ה, בוגר ישר"צ, ישיבת מעלות וישיבת הר עציון. מכהן מזה ארבע שנים כרב קיבוץ עין הנצי"ב, רב מדרשת נטע ומורה במדרשת עין הנצי"ב.

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש להירשם בקישור: <https://forms.gle/bzbZhmBafTeQLY3k6>
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il